

Wapril 1965

Architect Joh. Blom: waar ligt eldorado?

AMERSFOORT, El dorado, het goudland, moet voor een architect het land zijn waar een sterke bevolkingsaanwas optreedt ten tijde van grote welvaart. Dat daarbij van overheidswege het eigen woningbezit wordt gestimuleerd lijkt bijna van het goede te veel. De toestand in het Nederland van vandaag komt deze ideale situatie dicht nabij. Maar waar is dat goudland? Joh. H. Blom, ruim veertig jaar architect in Amersfoort en verre omgeving zegt: „Ik ben 65 geworden en daarom draag ik de zaak langzamerhand over aan mijn compagnon. Zolang je gezond bent, blijf je doorgaan. Al ben je tachtig. Je moet wel. Maar de lol is eraf”.

Architect Joh. H. Blom kwam, vijf jaar oud, uit Varsseveld naar Amersfoort. Hij heeft de stad nog gekend, toen ze zo'n 30.000 inwoners telde.

„Er is zo verschrikkelijk veel veranderd. Ik ben het lang niet overal mee eens. Neem nu de Rondweg. Verkeerstechnisch misschien noodzakelijk, maar de stad wordt er naar mijn smaak wat te kort op het centrum mee afgekapt. Als men de Rondweg nu eens wat verder had gelegd, bijvoorbeeld bij de Bergstraat. Dan zou je van Utrechtsestraat, Varkensmarkt en Arnhemsestraat veel meer één winkelcentrum hebben kunnen maken. Je zou dan Amicitia moeten afbreken en daar een groot restaurant met terras neerzetten, met 's avonds een strijkje; de Beek zou verbreed kunnen worden met een fontein erin. Je zou dan veel meer een soort „winkelen in de rondte” hebben

gekregen met het restaurant en terras bij de Beek als oase er tussenin.”

De heer Blom is een waterliefhebber. „Ik ben gek op water. Monnikendam bijvoorbeeld. Als de Rondweg daar iets verder vanaf liep zou ik er onmiddellijk vóór zijn de beek daar te verbreden en er een theetuin neer te zetten. We hebben veel te weinig van dat soort dingen.”

De heer Blom heeft, in de vele jaren die hij in Amersfoort werkzaam was, heel wat aan de stad gebouwd, vanaf het Grandtheatre en Amicitia tot fabrieken en hele straten vol huizen toe. En daarnaast een massa restauratiewerk, de Dieventoren bijvoorbeeld, maar ook talloze woon-objecten.

„Ze breken nu eigenlijk veel te gauw af. Postkantoor, Hemapanden. Ik weet wel, het wachten op alle vergunningen die tegenwoordig

bij het bouwen van grote projecten nodig zijn, duurt vreselijk lang. Vroeger ging dat allemaal veel makkelijker. Als je een pand ging restaureren had je te maken met de burgemeester en met iemand van het Rijk. Nu zitten daar ook nog tal van commissies tussen en bij elkaar duurt het jaren voordat je de eerste steen verzet.”

Er vestigen zich steeds nieuwe winkels en kantoren in de Amersfoortse binnenstad. De mensen uit de omgeving gaan dank zij eigen vervoer boodschappen doen in Amsterdam, Utrecht, Hilversum en zelfs Zwolle. Vele Amersfoorters vinden hun eigen stad niet met een ander te vergelijken en zoeken het voor hun aankopen elders. Amersfoort verliest langzamerhand zijn functie als streekvoorzieningscentrum. De binnenstad wordt ont-

IN HET CENTRUM
...ten
voeten uit

volkt. „De kern wordt werkplaats. Wonen doe je buiten. Het is niet te verwachten, dat het publiek, dat het contact met Amersfoort verlorren is, nog terugkomt want je kunt met de korte afstanden overal terecht. Amersfoort is een historische stad. Hoe langer je er woont, hoe meer moois je ziet. Maar in deze richting moeten we het niet zoeken, want mensen, die een oude stad komen zien, hebben meestal geen cent op zak en daar wordt de middenstand niet veel wijzer van.”

Ook als woonstad verliest Amersfoort wel iets van haar aantrek-



kelijkheid. Voor de kinderen bijvoorbeeld. Kinderen willen ravotten en graven. Maar dat kun je toch niet toelaten op de gazons tussen de flats? Een natte zandbak biedt die mogelijkheden niet!

Wonen. „Wat is wonen?” vraagt de heer Blom zich af: er moet voldaan worden aan een bepaald programma van eisen van het gezin, dat een woning zoekt. Hij verduidelijkt: „Ik heb honderden huizen gemaakt. Er zoekt dan iemand contact met je en nu kan je wel zeggen: „Ik teken een huis voor U” maar dan leg je je wil aan zo iemand op. Dus zei ik altijd: „Tekent U zelf eens iets dat U zou

willen hebben.” Je krijgt soms de meest eenvoudige krabbeltjes voor je, maar dan weet je wat ze bedoelen. Daar zet je dan je eigen inzicht en opvattingen tegenover. En dan zijn alle partijen tevreden.”

Tegenwoordig krijgt men van hoogerhand een huis toegewezen, zonder dat men op die toewijzing invloed heeft. Men mag blij zijn met een eigen huis. „Er is geen grond te koop voor particulieren — constateert de heer Blom —. Je past als enkele bouwer niet meer in een „plan” . . . en voor de rest zijn er de voorschriften. „De ingezetene kan dus zijn eigen huis niet kiezen en de architect wordt belemmerd bij het vormen van die keuze en het esthetisch gevoel.

Van het vrije beroep, dat de architect uitoefent is dus al weinig over, moet men vaststellen.

Maar de heer Blom meent: „Zo lang je gezond bent, blijf je doorgaan. Al ben je tachtig. Je moet wel. Maar de lol is eraf. Het heeft geen nut meer om er je hoofd over te breken want je bent veel te gauw „oud”. Ik krijg nu langzamerhand wat meer tijd om mijn kinderen te bezoeken in Canada en Australië. Tja, die hielden van de ruimte. En die heb je daar”.

En meteen wordt de architect in hem weer wakker: „Moet u die woningen eens vergelijken met wat ze hier een „arbeiderswoning” noemen . . .